

[Niels Frederiksen.]

fuldkommen sammen. Enhver, der kender Forholdene i Statshusmandsbrug, maa vide, at hvis en Mand faar 3 Terminers Restancer hobet op, er det næsten uoverkommeligt for ham at slippe igennem. Det er en farlig Vej, fordi den bidrager sit til at skabe den Tro i Hjemmene, at man kan regne med en Eftergivelse. I Stedet burde man være udsat for et Krav fra Staten, der var lig det Krav, der fra andre Kreditinstitutioner stilles Laantagerne. Derfor kan jeg ikke se rettere end, at som Forholdene ligger, maa det Spørgsmaal tages op, hvorledes man vil gaa frem med Hensyn til Gældsforholdenes Ordning baade overfor Statshusmænd og overfor andre Landbrugere i de Tusinder af Hjem, der overfor Kreditinstitutioner staa gældsforpligtede i stort Omfang. En forstandig Gældsordning støttet af Staten i Stedet for at lade Tvangsauktionerne afgøre det økonomiske Mellemværende baade Institutionerne og Staten imellem er Kærnen i det af det radikale Venstre forelagte Lovforslag og det, der i Øjeblikket tiltrænges, selv om Kaarene for Landbruget i Øjeblikket tilsyneladende ser lysere ud end før.

Hermed skal jeg anbefale Lovforslaget til en velvillig Behandling og Overvejelse mellem dette høje Tings Medlemmer.

Landbrugsministeren (*Madsen-Mygdal*): Det Forslag, som her foreligger, er jo ikke noget nyt Forslag for Tinget. Saa vidt jeg erindrer, blev det i forrige Samling fremsat som Ændringsforslag til Regeringens Lovforslag angaaende Udlaan af Statens Midler til Ejere og Brugere af Landejendomme, og ved anden Behandling af dette Regeringsforslag var det, at det af det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen nu omtalte Forslag var Genstand for en indgaaende Drøftelse. De Betragtninger, det ærede Medlem her har anført, er jo ganske de samme som dem, vi hørte sidste Aar. Jeg kan nu ikke se, at Udviklingen har givet det ærede Medlem Ret, saaledes at de Betragtninger, han den Gang fremsatte, skulde fremtræde med øget Vægt ved denne Lejlighed.

Jeg har ved denne anden Behandling af Loven om Driftsaaforeninger i forrige Samling fremsat mine Synspunkter vedrørende denne Sag. Det ærede Medlem tager fejl i, at den Krise, vi er inde i, fortrinsvis er en Gældskrise. Vel er Gælden for Landbruget steget meget betydeligt; men naar man tager Hensyn til de Forbedringer, der er udført, og navnlig naar man tager i Betragtning Landbrugets eget Pristal, der ligger betydeligt over Pristallet

for 1914, er det ikke der først og fremmest, Vanskelighederne ligger. Som vi har kendt Krisen og til Dels kender den endnu, er den en Rentabilitetskrise, forarsaget derved, at der er visse uundgaaelige Omkostninger, der i Øjeblikket stadig væk holdes højt oppe over det almindelige Pristal og ogsaa oppe over Landbrugets eget Pristal, der ligger under det almindelige.

Selvfølgelig vilde det være udmærket at faa Landbrugets Gæld nedskrevet. Men det Forslag, som her er forelagt, og de Bemærkninger, som det ærede Medlem har fremsat om Forslaget, er ikke nær saa dybtgaaende, som det ærede Medlem øjensynlig selv tror. Man kan ikke saadan afskaffe Gælden, medmindre man vil betale den; og det maatte vel saa være Staten, der skulde betale Landbrugets private Gæld, eller ogsaa skulde vi gribe til en tvangsmæssig Nedskrivning gennem Akkordlovgivning, der sagde, at her i Landet laaner Landmændene Penge, og senere nedskrives vi Gælden. Jeg advarede derimod sidste Aar og motiverede den Gang min Stilling, og jeg henholder mig til denne Motivering.

Det ærede Medlem omtalte Statshusmændenes Stilling; og det er rigtigt, at adskillige af dem, ikke mindst de, der er kommet til under Højkonjunkturene, arbejder under vanskelige Kaar. Jeg maa dog sige, at mit Indtryk er dette, at vore Statshusmænd, baade efter den ene og den anden Lov, i Øjeblikket arbejder paa en saadan Maade, at jeg kun kan tænke paa dem med den allerstørste Respekt og Beundring for det Arbejde, de udfører. Forholdet er i Virkeligheden det, at det store Flertal trods Tidernes Vanskeligheder fuldt ud har opfyldt deres Forpligtelser. At der er enkelte, som ikke har kunnet det, det er jo rigtigt; og det kan ogsaa godt være, at det vil vise sig, at der bliver flere. Men i det store og hele er det paa dette Omraade gaet bedre, end man turde vente, og det saa meget mere, som det ikke kan nægtes — det tror jeg ogsaa, det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen vil indrømme —, at ved Oprettelsen af saa mange Statshusmandsbrug har det ikke kunnet undgaas, at der af og til er kommet en Mand ind til et nyt Brug uden at være egnet dertil, saaledes at han burde have søgt Virksomhed andetsteds. Det er et Forhold, som ikke kan overses, og som jeg tror, der er Grund til ved den fremtidige Udstykning i særlig Grad at have sin Opmærksomhed henvendt paa.

Jeg kan indskrænke mig til disse Bemærkninger, idet Sagen jo har været Gen-